

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

В.В. Будко

ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Методологія професійної діяльності»

(для магістрантів денної форми навчання, напряму підготовки:

0906 «Електротехніка»

**(спеціальностей: 8.090603 «Електротехнічні системи електроспоживання»,
8.090605 «Світлотехніка і джерела світла»)**

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни “Методологія професійної діяльності” для магістрантів денної форми навчання спеціальностей: **8.090603** Електротехнічні системи електроспоживання, **8.090605** Світлотехніка і джерела світла / Укл. В.В. Будко, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків: ХНАМГ, 2009. - 14с.

Укладач: д. филос. наук, проф.. В.В. Будко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: доц. Л.О. Радионова

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол № 1 від 29.08.09р.

© Будко В.В., ХНАМГ, 2009

Зміст

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ	
ДИСЦИПЛІНИ.....	6
1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни.....	6
1.2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ (ЗМІСТ)	
ДИСЦИПЛІНИ.....	6
1.3. ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ.....	6
1.4 РЕКОМЕНДОВАНА ОСНОВНА НАВЧАЛЬНА	
ЛІТЕРАТУРА.....	7
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ	
ДИСЦИПЛІНИ.....	8
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами	
навчальної роботи.....	8
2.2. Зміст дисципліни.....	8
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної	
роботи студента.....	9
2.4. План практичних занять.....	9
2.5. Самостійна робота.....	10
2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	10
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення.....	13

Вступ

Всебічність тематики філософії науки дозволяє задовольнити запити магістрантів, аспірантів і здобувачів будь-яких напрямів наукових досліджень. З можливих шляхів відбору: по прямій віднесеності до розділів науки або по приналежності до гносеології і методології науки в цілому - вибраний другий шлях. Перевага віддана не уточненню і поглибленню фрагментів наукової картини світу у рамках відповідних філософій (філософії біології, філософії медицини, філософії хімії і так далі), а загальнонауковим засобам пізнання. Бажана мета - зміцнити дослідницький дух, внісши до нього пізнавальний оптимізм і конструктивний скептицизм.

Якщо неможливий безпередумовний виклад чого завгодно, то доводиться прямо заявляти про співвідношення упередженого і неупередженого в нім. Оскільки філософія науки має вже півторастолітню історію, що почалася з позитивізму і діалектичного матеріалізму минулого століття, занадто поверхневим було б охоплення усіх її розділів. Вважаючи, що сталі або такі, що мають історичне значення поняття і принципи філософії науки широко представлені в книгах, статтях і довідковій літературі, основна увага приділена менш сталому, але такому, що здається сучаснішим.

Істотні обмеження на перелік тим і загальний об'єм курсу за філософією науки наклав досвід викладання аспірантам і претендентам нефілософських спеціальностей.

Традиція підготовки до здачі кандидатського мінімуму з філософії за один навчальний рік, при необхідності знайомства з основними філософськими вченнями історії філософії, не дозволяє відводити філософії науки більш, ніж половину часу вивчення філософії. Обмеженість часу, що відводиться, покладає на викладача відповідальність за вибір тем філософії науки. У такій ситуації неминучі переваги, обумовлені дослідницьким інтересом викладача. Особливої біди в цьому немає, оскільки індивідуальне дослідження тягнеться до загальнозначущого і у результаті дає урок загальнозначущого.

СВО ХНАМГ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра напряму підготовки 0906 «Електротехніка», за спеціальністю 8.090605 «Світлотехніка і джерела світла», 2002 р.

СВО ХНАМГ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра напряму підготовки 0906 «Електротехніка», за спеціальністю 8.060903 «Електротехнічні системи електроспоживання», 2002 р.

СВО ХНАМГ ОПП «Освітньо-кваліфікаційна програма магістра напряму підготовки 0906 «Електротехніка», за спеціальністю 8.090605 «Світлотехніка і джерела світла», 2002 р.

СВО ХНАМГ ОПП «Освітньо-кваліфікаційна програма магістра напряму підготовки 0906 «Електротехніка», спеціальність 6.090600 «Електротехнічні системи електроспоживання», 2002 р.

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки магістра за напрямом 0906 «Електротехніка»; за спеціальністю 8.090605 «Світлотехніка і джерела світла», 2006р.

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки магістра за напрямом 0906 «Електротехніка», за спеціальністю 8.090603 «Електротехнічні системи електроспоживання», 2006р.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни

Оволодіння основними положеннями методології наукового пізнання шляхом знайомства з критичним аналізом визначень поняття науки, її структури, істини, доказів та іншого з урахуванням плюралізму і альтернативності їх уявлень вченими та філософами науки.

Предмет вивчення - наукове знання та пізнання як основа професійної діяльності майбутніх магістрів.

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

(відповідно до стандартів ОПП)

Модуль 1. Методологія професійної діяльності (1,5/54)

Змістові модулі (ЗМ)

ЗМ 1.1. Ознаки, структура і засоби здобуття наукового знання (0,5/18)

1. Особливості і структура наукового знання.
2. Методи наукового дослідження.
3. Визначення і докази в науці.

ЗМ 1.2. Мета наукового пізнання і засоби її досягнення. (0,5/18)

1. Пояснення, розуміння і передбачення у науці.
2. Істина, її альтернативи і вибір у науковому пізнанні.
3. Детермінізм в науці.

ЗМ 1.3. Розвиток, методологія і можливості науки. (0,5/18)

1. Моделі розвитку науки.
2. Методологія науки.
3. Можливості науки.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

/відповідно до галузевих стандартів ОКХ та засобів діагностики /ЗД/: виробничі функції, типові задачі діяльності та вміння /за рівнями сформованості/, якими повинні оволодіти магістранти в наслідок вивчення даної дисципліни /

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Визначення природи знань, які використовуються.	Виробнича, соціально – виробнича.	Проектувальна, управлінська, виконавська.
Оцінювання властивостей альтернативних засобів дослідницької та практичної діяльності.	Виробнича, соціально – виробнича.	Проектувальна, управлінська, виконавська.
Вибір альтернатив діяльності.	Усі сфери діяльності.	Усі пункти діяльності.
Знання загальних положень методології наукових досліджень.	Виробнича.	Проектувальна.

1.4 Рекомендована основна навчальна література

1. В.В. Будко. Философия науки. – «Консум», Харьков, 2005.
2. В.А. Канке. основные направления и концепции науки. – М., Логос, 2004.
3. В.П. Кохановский. Философия и методология науки. – Ростов н/Д, 1999.
4. Дж. Хорган. Конец науки: Взгляд на ограниченность знания на закате Века Науки. Пер. с англ. – СПб., Амфора, 2001.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

«Методологія професійної діяльності»

Мета – освоєння основних положень методології наукового пізнання, предмет – наукове знання і пізнання як основа професійної діяльності. Модуль – методологія професійної діяльності. (1,5/54) Змістові модулі: 1. Ознаки, структура і засоби здобування наукового знання; 2. мета наукового пізнання і засоби її досягнення; 3. Розвиток, методологія і можливості науки.

Annotation of the program of educational discipline

«Methodology of professional activity»

Aim – learning fundamental tenets of the scientific knowledge methodology, subject – the scientific knowledge and knowing as a base of professional work. Contents of modules: 1. Signs, structure and methods of obtaining the scientific knowledge, 2. Scientific knowledge purposes and methods of their achieving, 3. Development, methodology and possibilities of science.

Аннотация программы учебной дисциплины

«Методология профессиональной деятельности»

Цель – усвоение основных положений методологии научного исследования, предмет – научное знание и познание как основа профессиональной деятельности. Модуль – методология профессиональной деятельности. Содержательные модули: 1. Признаки, структура и методы получения научного знания; 2. Цели научного познания и средства их достижения; 3. Развитие, методология и возможности науки.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.

Таблиця 2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 1,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 54	Спеціальностей: 8.090603 Електротехнічні системи електроспоживання, 8.090605 Світлотехніка і джерела світла. Освітньо- кваліфікаційний рівень: Магістр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 5-й Семестр: 9-й Практичні – 18 год. Самостійна робота – 36 год. Вид підсумкового контролю: залік

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена у таблиці 2.3.

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
8.090603 Електротехнічні системи електроспоживан ня, 8.090605 Світлотехніка і джерела світла	1,5/54	9	18	-	18	-	36	-	-	-	-	9

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль **Методологія професійної діяльності (1,5/54)**

ЗМ1. Ознаки, структура і засоби здобування наукового знання (0,5/18)

Наукове знання, як частина європейської раціональності. Ознак наукового знання, його відмінності від поза наукового знання. Синтаксична, логіко-семантична та гносеологічна структури наукового знання. Методи та засоби емпіричного та теоретичного пізнання.

ЗМ2. Мета наукового пізнання, та засоби її досягнення. (0,5/18)

Визначеність як особлива характеристика науки. Види визначень, їх роль у збереженні та розвитку мови. Докази в науці, їх різновиди. Вимоги доказів. Типові помилки при побудові доказів та шляхи їх подолання. Наукове

пояснення та його види. Розуміння в науці та герменевтиці. Наукові передбачення. Наукова істина, Адекватність наукового знання. Плюралізм та альтернативність наукового пізнання. Еквівалентність та вибір альтернатив. Мова, логіка і реальність. Детермінізм в науках про живу та неживу природу, суспільство та резонансні процеси.

ЗМЗ. Розвиток, методологія і можливості науки. (0,5/18)

Моделі накопичувального розвитку науки. Циклічні моделі Т. Куна та І Лакатоса. Модель свавільної епістемології Л. Феєрбаха. Модель еволюціонізму С. Тулміна і тематизації Дж. Холтона.

Методологічні альтернативи в науковому пізнанні. Стили сучасного мислення. Постмодернізм як псевдо альтернатива методології науки. Гносеологічний статус наукової картини світу. Ціннісна суверенність науки. Співвідношення науки і моралі. Тенденції розвитку науки. Можливе майбутнє науки.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кред/год	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Практ.	Лаб	СРС
Модуль «Методологія професійної діяльності»	1/54	-	18		36
ЗМ 1.1. Ознаки, структура і засоби здобуття наукового знання	0,5/18	-	6		12
ЗМ 1.2 Мета наукового пізнання і засоби її досягнення	0,5/18	-	6		12
ЗМ 1.3. Розвиток, методологія і можливості науки.	0,5/18	-	6		12

2.4. План практичних занять

ЗМІСТ	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями
	8.090603 «Електротехнічні системи електроспоживання», 8.090605 «Світлотехніка і джерела світла»
ЗМ 1.1. Ознаки, структура і засоби здобуття наукового знання	6
1. Особливості і структура наукового знання.	2
2. Методи наукового дослідження.	2
3. Визначення і докази в науці.	2
ЗМ 1.2. Мета наукового пізнання і засоби її досягнення	6
1. Пояснення, розуміння і передбачення у науці.	2
2. Істина, її альтернативи і вибір у науковому пізнанні.	2
3. Детермінізм в науці	2
ЗМ 1.3. Розвиток, методологія і можливості науки	6
1. Моделі розвитку науки.	2
2. Методологія науки.	2
3. Можливості науки	2
Усього:	18

2.5. Самостійна робота.

ЗМІСТ	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями
	8.090603 «Електротехнічні системи електроспоживання», 8.090605 «Світлотехніка і джерела світла»
ЗМ 1.1. Ознаки, структура і засоби здобуття наукового знання	12
1. Особливості і структура наукового знання.	4
2. Методи наукового дослідження.	4
3. Визначення і докази в науці.	4
ЗМ 1.2. Мета наукового пізнання і засоби її досягнення	12
1. Пояснення, розуміння і передбачення у науці.	4
2. Істина, її альтернативи і вибір у науковому пізнанні.	4
3. Детермінізм в науці	4
ЗМ 1.3. Розвиток, методологія і можливості науки	12
1. Моделі розвитку науки.	4
2. Методологія науки.	4
3. Можливості науки	4
Усього:	36

2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни. Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних занять.
2. Оцінювання виконання есе
3. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
4. Проведення модульного контролю.
5. Проведення підсумкового письмового заліку.
- 6.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік	40
Всього за модулем 1	100%

Підсумковий контроль (залік) здійснюється за білетами до заліку з політології в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
- 2) виконання навчального завдання;
- 4) виконання самостійного завдання;
- 5) виконання поточного контролю;
- 6) виконання проміжного контролю.

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль. Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення ЗМ 1.1 студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення ЗМ 1.2 - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. Після вивчення ЗМ 1.3 – тестові завдання до третього змістового модулю.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового заліку з Модулю «Методологія професійної діяльності»

Умовою допуску до заліку є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 30 балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Залік здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS.

Параметри	Відмітка відповіді				
	Зараховано відмінно А	Зараховано дуже добре, добре В, С	Зараховано задовільно, достатньо D, E	Незараховано Незадовільно F	Незараховано FX
Володіння понятійним апаратом та категоріями	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття і категорії не освоєні	Основні поняття і категорії не освоєні
Знання науково фактичного матеріалу	Вільне володіння необхідни м науковим матеріало м	У викладі матеріалу визначаютьс я неточності	У викладі матеріалу визначаютьс я неточності і не беруться необхідні фактичні дані	Неволодіння фактичним матеріалом	Неволодіння фактичним матеріалом
Вміння проводити аналіз і узагальнення	Самостій но проводит ся науковий аналіз фактично го матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаютьс я неточності і непослідовні сть	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
Знання учбової літератури курсу	Вільне володіння матеріала ми підручник а та знання основної літератури	Володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури	Незнання матеріалів підручника незнання основної літератури
Повнота володіння матеріалами курсу	Вільне володіння матеріала ми курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу недоліки в обґрунтован ості відповідей	Володіння матеріалами курсу недоліки в обґрунтован ості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу немає обґрунтовани х відповідей	Неволодіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей
Оцінювання тестових завдань	Відповіді на всі запитання вірні	Вірні відповіді на запитання до 80%	Вірні відповіді на запитання до 60%	Вірні відповіді на запитання до 50 %	Відповіді на питання менш 50%

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

1.Бібліографічні описи, Інтернет-адреси		ЗМ, де застосовується
<i>Рекомендована навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)</i>		
1	Будко В.В. Философия науки. – Харьков«Консум», 2005.	ЗМ 1-3
2	Автономова Н.С. Рассудок, разум, рациональность. – М., 1988.	ЗМ 1-3
3	Антология мировой философии, в 4-х т. – М.,1969-1970.	ЗМ 1-3
4	Брюшкин В.Н. Логика, мышление, информация. –Л., ЛТУ, 1988.	ЗМ 1-3
5	Будко В.В. Адекватность научного познания. – Харьков, 1990.	ЗМ 1-3
6	Вернадский В.И. Размышления натуралиста, кн.1-2. – М., 1975-1977.	ЗМ 1-3
7	Грюнбаум А. Философские проблемы пространства и времени. М.,1969.	ЗМ 1-3
<i>2.Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)</i>		ЗМ 1-3
8	Жуков Н.И. Проблемы сознания: философский и специально-научный анализ. – Минск, 1987.	ЗМ 1-3
9	Загадка человеческого понимания / Сб.ст. Составил В.П.Филатов. – М.,1991.	ЗМ 1-3
10	Емченко А.И. Физиология анализаторов и учение диалектического материализма о чувственном познании. – Киев, 1972.	ЗМ 1-3
11	Политология. Учеб. пособие для высших уч. заведений. / Под ред. Полуниной Г. В. - М., 2009. - 277с.	ЗМ 1-3
12.	Кайберг Г. Вероятность и индуктивная логика. М.,1978.	ЗМ 1-3
Цифровий репозитарій ХНАМГ www.ksame.kharkov.ua/eprints		

© ХНАМГ, науково-методичний відділ, 1997-2006 рр.

Навчальне видання

Будко Володимир Васильович

МЕТОДОЛОГІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни
для магістрантів денної форми навчання спеціальностей:

8.090603 «Електротехнічні системи електроспоживання»,

8.090605 «Світлотехніка і джерела світла».

План 2009, поз. 1143 Р

Підп. до друку 06.05.2010 р.

Формат 60x84 1/16

Друк на ризографі

Ум. друк. арк. 0,8

Тираж 10 пр.

Зам. № 5988

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,

вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001

